

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний університет
науки і технологій

Кафедра «Систем якості,
стандартизації та метрології»

В авторській редакції

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ
ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Навчально-методичні рекомендації
до проведення практичних занять

Електронне видання

ДНІПРО
2025

УДК 006.91:347.77/.78(076.5)

I 73

Упорядник:
О. С. Максакова

Електронне видання

Рекомендовано ГЗЯОП
«Інформаційно-вимірвальні технології та інженерія якості»
спеціальності 175 – Інформаційно-вимірвальні технології
Протокол № 1 від 08.09.2025 р.

I 73   Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність у сфері технічного регулювання: навчально-методичні рекомендації до проведення практичних занять / упоряд. О. С. Максакова ; Укр. держ. ун-т науки і технологій. – Електрон. вид. – Дніпро : УДУНТ, 2025. – 19 с.

Навчально-методичні рекомендації призначені для використання студентами безвідривної форми навчання спеціальності 175 (G6) «Інформаційно-вимірвальні технології» під час виконання практичних занять з дисципліни «Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність у сфері технічного регулювання».

Навчально-методичні рекомендації містять інформацію, необхідну для засвоєння матеріалу, інструкції до виконання практичних робіт, вимоги до аналізу результатів та оформлення робіт.

Табл. 4. Бібліогр.: 15 назв.

© Максакова О. С., укладання, 2025

© Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗАГАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	7
2 ОСНОВНА ЧАСТИНА	7
2.1 Навчально-методичні рекомендації до практичних занять.....	7
Практична робота № 1 «Договори у сфері інтелектуальної власності».....	7
Практична робота № 2 «Державна підтримка інноваційної діяльності в сфері технічного регулювання».....	10
Практична робота № 3 «Реінжиніринг бізнес-процесів».....	12
2.2 Навчально-методичні рекомендації до індивідуального завдання.....	14
3 ЗАСОБИ САМОКОНТРОЛЮ	15
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПОСИЛАНЬ	17

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність у сфері технічного регулювання» є обов'язковою для студентів, що навчаються за освітньою програмою «Якість, стандартизація, сертифікація та метрологія» спеціальності 175 (G6) – Інформаційно-вимірвальні технології другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метою наявного видання у контексті вивчення дисципліни є засвоєння знань щодо системи інтелектуальної власності України та у зв'язку з цим – підходів до здійснення інноваційної діяльності при виконанні робіт із стандартизації, сертифікації, метрології, при удосконаленні систем управління якістю продукції, зокрема реалізації сучасних тенденцій зі зближення нормативно-правової бази України з європейською практикою, придбання навичок з використання відповідних методологій та методик щодо обраної предметної сфери діяльності, а також набуття студентами навичок, необхідних для виконання цих робіт у виробничій діяльності випускника ЗВО.

Видання сприяє набуттю таких **фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою:**

– ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми у галузі метрології, інформаційно-вимірвальної техніки та якості техніко-організаційних систем, процесів та продукції (послуг) у будь-якій предметній області економічної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

– ЗК-6. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми у фаховій сфері.

– ЗК-7. Здатність приймати обґрунтовані рішення (генерувати нові ідеї, бути креативним, виявляти та знаходити оптимальні шляхи щодо вирішення проблем).

– ЗК-8. Здатність працювати в міжнародному контексті (включаючи професійну та науково-дослідну діяльність).

– ЗК-10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

– ФК-6. Здатність застосовувати розуміння метрології як науки про вимірювання при роботі з технічною літературою та іншими джерелами інформації для розв'язання задач у сферах інформаційно-вимірвальної техніки, управління якістю, стандартизації та оцінки відповідності (сертифікації).

– ФК-13. Здатність дотримуватися правових і етичних норм з питань інтелектуальної власності.

Відповідно до освітньої програми дисципліна спільно з іншими освітніми компонентами має забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

– ПРН-1. Знати і розуміти сучасні методи наукових досліджень, організації та планування експерименту, комп'ютеризованих методів дослідження та опрацювання результатів вимірювань, що застосовуються в інженерній і дослідницькій практиці, на рівні, який необхідний для досягнення представлених результатів освітньої програми.

– ПРН-4. Вміти виконувати аналіз інженерних продуктів, процесів і систем за встановленими критеріями в галузях забезпечення якості, технічного регулювання та метрології, обирати і застосовувати найбільш придатні аналітичні, розрахункові та експериментальні методи для проведення досліджень, інтерпретувати результати досліджень.

– ПРН-11. Розуміти методологічні і філософські аспекти сучасної науки та їх місце в процесі наукових досліджень.

– ПРН-14. Розуміти основи патентознавства та мати навички захисту інтелектуальної власності, орієнтуватися в патентній інформації і нормативній документації, досліджувати і кваліфіковано формулювати ознаки новизни в об'єктах, які розробляються, оформляти заявки на винаходи, вміти аналізувати технічні рішення з метою визначення їх охороноздатності і патентної чистоти.

Очікувані результати виконання завдань за наявним виданням (згідно зі змістом навчальної дисципліни) представлені у таблицях 1 та 2.

В узгодженості із завданнями наявного видання та в результаті вивчення дисципліни студент повинен:

– **знати:** систему інтелектуальної власності України; підходи до здійснення інноваційної діяльності при виконанні робіт із стандартизації, сертифікації, метрології, при удосконаленні систем управління якістю продукції, зокрема реалізації сучасних тенденцій зі зближення нормативно-правової бази України з європейською практикою, придбання навичок з використання відповідних методологій та методик щодо обраної предметної сфери діяльності;

– **вміти:** визначати та здійснювати процедури у сфері інтелектуальної власності; виконувати дії з реалізації елементів інноваційної діяльності в галузі інформаційно-вимірювальної техніки, управління якістю, стандартизації та оцінки відповідності (сертифікації).

Таблиця 1 – Очікувані фахові результати навчання та виконання практичних робіт та індивідуального завдання

Код	Очікуваний результат навчання	Рівень
ОРН1	Розуміти та класифікувати основні поняття, принципи, методи та інструменти з розробки інноваційних пропозицій взагалі та сталого інноваційного розвитку системи технічного регулювання України, зокрема, в контексті відповідних світових тенденцій.	II
ОРН2	Застосовувати сучасні теоретичні знання, методології, методи та практичні навички, необхідні для розв'язання завдань із забезпечення сталого інноваційного розвитку складових інформаційно-вимірювальних технологій та технічного регулювання України із захистом розроблених аспектів інтелектуальної власності.	III
ОРН3	Вдосконалювати складові інформаційно-вимірювальних технологій, техніки та технічного регулювання України на основі ефективних застосованих підходів бізнес-інжинірингу, відомих із світової практики, та захищати відповідні розробки як об'єкти інтелектуальної власності.	V

Таблиця 2 – Соціальні навички фахівця (за Б. Блумом), розвитку яких сприяє навчальна дисципліна та виконання практичних робіт та індивідуальних завдань (ОН – «особистісні навички»; КН – «комунікаційні навички»)

Код	Соціальна навичка (<i>soft skill</i>)
ОН1	Здатність управляти власним часом
ОН2	Здатність самостійно приймати рішення.
ОН4	Прихильність до позитивного мислення.
КН1	Здатність зрозуміло формулювати думки.
КН3	Здатність надавати аргументовані відповіді.
КН4	Вміння вислуховувати та враховувати всі точки зору
УН1	Здатність працювати в команді.

Передумовами для вивчення дисципліни є обізнаність студента в основах забезпечення якості продукції, процесів і систем засобами метрології з

використанням інформаційно-вимірювальної техніки, наявність загальної соціальної та технічної культури на рівні не нижче випускника бакалаврату за будь-якою спеціальністю.

Опануванню дисципліни передують вивчення нормативної дисципліни циклу загальної підготовки «Методологія та організація наукових досліджень», паралельне вивчення дисциплін циклу фахової підготовки: «Метрологія, контроль та інформаційно-вимірювальні технології», «Системи управління якістю», «Економіка якості згідно стандарту ISO 10014».

Набуті знання і вміння використовуються при опануванні програми підготовки за фахом та при написанні випускної кваліфікаційної роботи магістра.

1 ЗАГАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Структуру вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність у сфері технічного регулювання» наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Структура вивчення дисципліни

Курс/ семестр	Загалом, годин	Лекцій, годин	Практ., годин/ кількість	Самост., годин	Вид контролю
1/1	90	6	3/2	112	Індивідуальне завдання. Диф. залік

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає самостійну роботу, контрольовану викладачем, що включає:

- вивчення лекційного матеріалу та підготовку до практичних занять;
- самостійне вивчення розділів дисципліни, що не викладаються на лекціях;
- виконання практичних робіт;
- підготовку до контрольного заходу (диф. залік).

2 ОСНОВНА ЧАСТИНА

2.1 Навчально-методичні рекомендації до практичних занять

Практична робота № 1

«Договори у сфері інтелектуальної власності»

Мета: детальне ознайомлення студентів із видами договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Суть роботи: вивчення студентами видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Предметна сфера: законодавство України у сфері інтелектуальної власності

Загальні положення

До об'єктів інтелектуальної власності відносяться результати творчої діяльності, які захищаються законом і включають: твори науки, літератури та мистецтва (авторське право); винаходи, корисні моделі, промислові зразки (промислова власність); торговельні марки та комерційні найменування; комп'ютерні програми, бази даних; виконання, фонограми, відеограми, передачі організацій мовлення; а також сорти рослин, породи тварин, географічні зазначення та інші об'єкти.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні продукти інтелектуальної діяльності перетворилися в один з найважливіших факторів розвитку національної економіки. А комерційна реалізація продуктів творчої діяльності стала головною метою їх правової охорони. На жаль, сьогодні юридична практика щодо захисту об'єктів інтелектуальної власності в Україні є вкрай обмеженою. Це створює певні труднощі під час розробки договірно-правових документів між суб'єктами прав інтелектуальної власності.

Під час створення та використання об'єктів інтелектуальної власності виникають різноманітні договірні відносини між їх учасниками, а саме:

- 1) між роботодавцем і працівником-автором об'єкта інтелектуальної власності, створеного у зв'язку з виконанням службових обов'язків у процесі його створення;
- 2) між власниками прав на об'єкт інтелектуальної власності та його авторами щодо виплати їм винагороди за створення такого об'єкта;
- 3) між співавторами об'єкта інтелектуальної власності стосовно використання їх прав тощо.

В окрему групу договорів у сфері інтелектуальної власності, спрямованих на набуття, зміну або припинення майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності відносять договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Цивільний кодекс України (ст. 1107) визначає такі види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності:

- 1) ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 2) ліцензійний договір;
- 3) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;

4) договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

І цей перелік не є вичерпним, оскільки законодавчо не можна передбачити все різноманіття договірних відносин у сфері інтелектуальної власності. При чому, договір щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності повинен укладатися в **письмовій формі**. У разі недотримання письмової форми такий договір є нікчемним.

Порядок виконання роботи

Робота виконується під керівництвом викладача в заплановані аудиторні години згідно з розкладом занять.

Під час аудиторних занять студенти ознайомлюються з такими видами договорів у сфері інтелектуальної власності:

1. Договір на передачу прав на використання об'єктів інтелектуальної власності.
2. Договір між роботодавцем та працівником на службовий об'єкт ІВ
3. Договір між співавторами твору.
4. Договір про передання майнових прав на об'єкти ІВ.
5. Договір комерційної концесії (франчайзинг).

За результатами практичної роботи студенти заповнюють таблицю (форма представлена на рисунку 1) з основними характеристиками перерахованих видів договорів на об'єкти ІВ.

Вид договору	Визначення	Об'єкт договору	Особливості угоди

Рисунок 1 – Форма таблиці для заповнення узагальнених даних
Практичної роботи №1

Наприкінці заняття викладач робить узагальнення матеріалів та визначає оцінки студентів за роботу. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

Оформлення роботи: згідно з відповідними методичними вказівками, що діють в УДУНТ. Пояснювальна записка має містити: титульний аркуш; реферат; зміст; короткий опис розробки; висновки та рекомендації; перелік посилань.

Обсяг пояснювальної записки – 5...6 стор.; ф. А4; шрифт 14; 1 інтервал.

Захист роботи здійснюється у ході співбесіди студента з керівником. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

Практична робота № 2

«Державна підтримка інноваційної діяльності в сфері технічного регулювання»

Мета: набуття студентами знань, умінь та навиків аналізування законодавчих документів щодо інновацій в галузі технічного регулювання.

Суть розробки: зіставлення студентами вимог законодавчих документів щодо здійснення в Україні інноваційної діяльності в галузі технічного регулювання.

Предметна сфера аналізу: Нормативно-правові документи «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритети напрями розвитку науки і техніки», «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», «Про інвестиційну діяльність».

Загальні положення.

Інноваційне спрямування світового розвитку все більше впливає на визначення інноваційної політики держави. У ХХІ столітті врахування інноваційного фактору стає вирішальною умовою подальшого розвитку сучасних економічних систем. Тому, в умовах сьогодення, економічного зростання в Україні може бути досягнуте лише на інноваційній основі за активного використання сучасних науково-інноваційних розробок. Зокрема, в цьому випадку реалізуються плани високої якості зростання, ресурсозбереження, ефективності виробництва, випуску конкурентоспроможної на внутрішньому і світовому ринках продукції. У свою чергу, інноваційна політика – комплексна система заходів щодо стимулювання розробки, супроводу, управління, планування і контролю процесів інноваційної діяльності в сфері науки, техніки і матеріального виробництва, пов'язаних з адекватними заходами у важливих сферах життєдіяльності суспільства, що забезпечують створення необхідних умов реалізації поточних та перспективних цілей соціальної складової розвитку держави. Україна повинна розвивати інноваційну політику під впливом високої конкуренції, що посилюється в умовах реалізації інтеграційних процесів. При цьому, економіка країни не зможе конкурувати, якщо не стане інноваційною й завдяки цьому більш ефективно відповідатиме на нові виклики.

Саме орієнтація на інноваційний тип розвитку економіки підсилить активізацію інноваційної діяльності суб'єктів аграрного господарювання, що дозволить розпочати реорганізацію економіки, розвивати наукомістке

виробництво, яке є одним з основних чинників, що забезпечують економічне зростання в цілому.

Зокрема, якість державної інноваційної політики залежить насамперед від принципів її формування. У теперішній час в Україні визначено основні принципи державної інноваційної політики, що відображені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Основні принципи державної інноваційної політики України

№	Принципи
1.	необхідність формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності
2.	створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу
3.	забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва і фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності
4.	ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка вітчизняного інноваційного підприємництва
5.	розроблення і здійснення заходів щодо підтримки міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок
6.	фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності; сприяння розвитку інноваційної інфраструктури
7.	інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності; підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності
8.	орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки; обов'язковість визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку

Порядок виконання роботи

Робота виконується під керівництвом викладача в заплановані аудиторні години згідно з розкладом занять.

Перед заняттям викладач розподіляє вказані закони та/або їх складові між студентами для детального ознайомлення. Під час аудиторних занять студенти:

- знаходять в джерелах інформації тексти визначених нормативно-правових документів;
- виокремлюють у вказаних документах складові, що відповідають принципам, представленим у таблиці 1;

- по черзі згідно зі змістом нормативно-правових документів викладають їх основні положення з відповідними коментарями. При цьому особливу увагу приділяють динаміці формування в Україні вимог до складових технічного регулювання та наводять конкретні приклади відповідних дій, що потрібні для реалізації цих вимог.

Після спільного обговорення наприкінці заняття викладач робить узагальнення матеріалів та визначає оцінки студентів за роботу. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

Оформлення роботи: згідно з відповідними методичними вказівками, що діють в УДУНТ. Пояснювальна записка має містити: титульний аркуш; реферат; зміст; короткий опис розробки; висновки та рекомендації; перелік посилань.

Обсяг пояснювальної записки – 5...6 стор.; ф. А4; шрифт 14; 1 інтервал.

Захист роботи здійснюється у ході співбесіди студента з керівником. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

Практична робота № 3

«Реінжиніринг бізнес-процесів»

Мета: набуття студентами практичних навичок щодо реінжинірингу бізнес-процесів в організації.

Суть розробки: опанування студентами основних підходів та алгоритму дій при проведенні реінжинірингу бізнес-процесів (в рамках структурного аналізу діяльності) підприємства (установи).

Предметна сфера аналізу: підприємство (фірма, організація, установа), з діяльністю та організаційною структурою якої студент обізнаний.

Загальні положення

Реінжиніринг бізнес-процесів (Business Process Reengineering – BPR) є напрямом, що виник на стику різних сфер діяльності: управління (менеджмент), інформатизації та інновації. Саме тому реінжиніринг вимагає нових специфічних засобів уявлення і обробки проблемної інформації, зрозумілих як менеджерам, так і розробникам інформаційних систем.

Базовими поняттями BPR є *ділова процедура*, *бізнес-процес* і *бізнес-система* (останні два терміни вже зустрічалися вище).

Ділова процедура – це функції, завдання, послідовність подій, що відбуваються протягом певного проміжку часу і володіють пізнаваним результатом.

Бізнес-процес – це горизонтальна ієрархія внутрішніх і залежних між собою функціональних дій, що перетворюють входи на виходи, кінцевою метою

яких є випуск якісної продукції або окремих її компонентів, що задовольняють потреби і що знаходять збут.

Бізнес-система – це зв'язана безліч бізнес-процесів, кінцевою метою якої є випуск якісної продукції.

Бізнес-процеси, що відбуваються на підприємстві, можна розділити на *виробничі* і *управлінські*. Кожен з процесів характеризується технологією реалізації, визначається загальною структурою бізнес-системи і устаткуванням, засобами автоматизації тощо.

Однією з основних особливостей BPR є орієнтація реінжинірингу не на функції, а на *процеси*.

Реінжиніринг бізнес-процесів базується на декількох основних інноваційних прийомах і принципах:

– декілька робочих процедур об'єднуються в одну, тобто відбувається *горизонтальне стиснення процесу* (за наявними оцінками, горизонтальне стиснення прискорює виконання процесу до 10 разів);

– виконавці ухвалюють самостійні рішення, тобто здійснюється не тільки горизонтальне, але і *вертикальне стиснення процесів* (надання співробітникам великих повноважень і збільшення ролі кожного з них приводить до значного підвищення їх віддачі);

– кроки процесу виконуються в природному порядку;

– процеси мають різні варіанти виконання (той або інший варіант вибирається залежно від конкретної ситуації, стану і т.д.);

– робота виконується в тому місці (підрозділі, відділі), де це доцільно (усувається зайва інтеграція, що приводить до підвищення ефективності процесу в цілому);

– зменшується кількість перевірок і управляючих дій;

– мінімізується кількість узгоджень шляхом скорочення зовнішніх точок контакту;

– єдина точка контакту забезпечується уповноваженим менеджером (у тих випадках, коли кроки процесу або складні, або розподілені таким чином, що їх не вдається об'єднати силами невеликої команди).

На підставі досвіду компаній, що успішно провели у себе реінжиніринг, можна визначити етапи і заходи, що забезпечують успіх і відповідають «Циклу PDCA».

Порядок виконання роботи

Робота виконується під керівництвом викладача в заплановані аудиторні години згідно з розкладом занять.

При виконанні практичної роботи студент повинен сформулювати мету реінжинірингу бізнес-процесів для предметної області, згідно з обраним

варіантом дій. Для цього слід провести аналіз сучасного стану досліджуваного підприємства (фірми, організації) і виконати ідентифікацію проблемної області за наступними пунктами.

1) Опис підприємства: організаційна структура, продукція, що випускається та/або послуги, що надаються, Місія і цілі, постачальники, партнери (інші стейкхолдери), канали реалізації продукції.

2) Визначення можливостей підприємства: ступінь кваліфікації персоналу, оцінка технічної (організаційної) оснащеності діяльності.

3) Перелік ключових факторів успіху (якість, ціна, витрати, орієнтація на клієнта, терміни, доступність, обслуговування, гарантії і т.д. – усього 7...8 факторів).

4) Ідентифікація бізнес-процесів з їх ранжуванням за ступенем важливості і ступенем впливу на ефективність діяльності підприємства.

5) Застосування деяких типових прийомів реінжинірингу (в рамках ділової гри) з оцінкою їх впливу на діяльність організації.

6) Неформальний опис відмінностей пропозицій від існуючого стану.

7) Опис можливих сценаріїв розвитку організації: поява нових технологій, ресурсів, зміна поведінки клієнтів, партнерів, конкурентів тощо.

8) Визначення ризиків, пов'язаних із забезпеченням функціонування системи якості (надійність стейкхолдерів, економічна і політична обстановка тощо).

Наприкінці роботи студенти внаслідок сумісного обговорення визначають, які з аспектів, що запропоновані, можуть бути захищені як об'єкти інтелектуальної власності.

Оформлення роботи: згідно з відповідними методичними вказівками, що діють в УДУНТ. Пояснювальна записка має містити: титульний аркуш; реферат; зміст; короткий опис розробки; висновки та рекомендації; перелік посилань.

Обсяг пояснювальної записки – 8...15стор.; ф.А4; шрифт 14; 1 інтервал.

Захист роботи здійснюється у ході співбесіди студента з керівником. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

2.2 Навчально-методичні рекомендації до індивідуального завдання

Індивідуальне завдання виконується у вигляді розгорнутого висвітлення матеріалів стосовно питань, які наведені нижче.

Номер варіанта завдання вибирається згідно з номером залікової книжки: завдання відповідає останній цифрі номера залікової книжки.

0. Загальні підходи методології Just in time.
1. Методи дослідження та аналізу джерел інновацій.
2. Основні поняття інноваційного менеджменту.
3. Управління інноваційною діяльністю та інноваційними проектами.
4. Ефективність інноваційної діяльності.
5. Використання QFD аналізу в інноваційній роботі підприємства
6. Методика впровадження принципів самооцінки і бенчмаркінгу на підприємстві.
7. Напрями вдосконалення системи управління якістю продукції і організації технічного контролю.
8. SWOT - аналіз як сучасний інструмент дослідження.
9. Система BSC як основа розвитку малих та середніх підприємств.

При оцінці якості виконання індивідуального завдання враховуються: відповідь на питання; глибина розкриття теми; ясність викладу, стиль.

Захист роботи здійснюється у ході співбесіди студента з керівником. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

Оформлення роботи: згідно з відповідними методичними вказівками, що діють в УДУНТ. Пояснювальна записка має містити: титульний аркуш; реферат; зміст; короткий опис розробки; висновки та рекомендації; перелік посилань. Обсяг пояснювальної записки – 5...10 стор.; ф. А4; шрифт 14; 1 інтервал.

Захист роботи здійснюється у ході співбесіди студента з керівником. Наявність заліку враховується при формуванні заключної оцінки з навчальної дисципліни.

3 ЗАСОБИ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначення і поняття об'єктів інтелектуальної власності.
2. Система законодавства з питань інтелектуальної власності.
3. Функції та структура державної системи інтелектуальної власності.
4. Об'єкти та суб'єкти права промислової власності.
5. Поняття охорони і захисту прав інтелектуальної власності.
6. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності
7. Якими законами України підтримується інноваційна діяльність?
8. Складові системи технічного регулювання.
9. У чому різниця між поняттями «нововведення» та «інновація»?

10. Надайте основні визначення технологічних інновацій.
11. Рівні технічних рішень (з точки зору ТРІЗ).
12. Етапи життя технічної системи.
13. Основні елементи моделі постійного поліпшення згідно ISO 9004.
14. Типові прийоми вирішення технічних протиріч.
15. Методи активізації творчості.
16. Основні завдання інноваційного розвитку теоретичної, прикладної та законодавчої метрології.
17. Надайте приклади напрямків інновацій у сферах метрології, стандартизації та оцінки відповідності.
18. Рівні поділу інновацій у менеджменті якості.
19. Концепція взаємодії інноваційного та регуляторного менеджменту.
20. Етапи теорії і практики кардинальних перетворень.
21. Методологія кардинальних перетворень.
22. Підходи Європейського фонду управління якістю.
23. Основи та реалізація методології «Шість сігма».
24. Етапи реінжинірингу бізнес-процесів (BPR).
25. Мета та етапи бенчмаркінгу.
26. Основні етапи ухвалення рішення при розгляді показників якості.
27. Основні показники людської поведінки (згідно з «пірамідою Маслоу»).
28. Основні складові моделі якості державного управління.
29. Надайте характеристику категоріям: «ефективність», «результативність», «цінність» та «продуктивність» стосовно інновацій.
30. Як визначається ефективність витрат з реалізації інновацій?

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с..
2. Попова Л.М., Хромов А.В., Шуба І.В. Інтелектуальна власність : підручник. Харків : «Федорко», 2021. 262 с.
3. Науково-інноваційна діяльність і технічна творчість в метрології та при забезпеченні якості : підручник / А.М. Должанський та ін. Дніпро : Видавництво "Свідлер А.Л.", 2018. 276 с.
4. Должанський А.М., Мосьпан Н.М., Ломов І.М., Максакова О.С. Системи менеджменту якості : підручник. Видавництво "Свідлер А.Л.", 2017. 563 с.
5. Креатология и интеллектуальные технологии инновационного развития : учебник для вузов / Г.С. Пигоров и др. Днепропетровск : Пороги, 2003. 502 с.
6. Кузнєцов Ю.М. Теорія розв'язання творчих задач. Київ : ТОВ "ЗМОК" - ПП "ГНОЗИС", 2003. 294 с.
7. Прасолов Є.Я., Браженко С. А., Новицький О. П. Основи технічної творчості : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2014. 128 с.
8. Соловійов С.М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 176 с.
9. «Про авторське право і суміжні права», «Про стандартизацію», «Про підтвердження відповідності», «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», «Про метрологію та метрологічну діяльність», «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» (актуалізовані редакції).
10. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. Проект 2017 : URL : <https://www.undp.org> (дата звернення 20.03.2023 р.).
11. ДСТУ ISO 9004 Управління задля досягнення сталого успіху організації (актуалізована редакція) вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ.
12. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) [Чинний від 2021-10-01]. Вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ, 2019. 140 с.
13. ДСТУ ISO 45001 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT) [Чинний від 2021-01-01]. Вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ, 2019. 40 с.
14. ДСТУ ISO 50001:2020 Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання (ISO 50001:2018, IDT) [Чинний від 2020-09-15]. Вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ, 2020. 34 с.

15. Положення про виконання кваліфікаційної роботи в Українському державному університеті науки і технологій : рукопис / Розробники: Радкевич А.В. та ін. Дніпро : УДУНТ. 2022. 47 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

rada.gov.ua	Верховна Рада. Законодавство України. Проекти НД. Органи виконавчої влади.
uas.org.ua	Державне підприємство «УкрНДНЦ» - Національний орган стандартизації
leonorm.lviv.ua	Інформаційний сервер НІЦ «Леонорм» стосовно інформації щодо технічного регулювання, виробництва та реалізації продукції
iso.org	Сайт Міжнародної організації із стандартизації
cen.eu	Європейський комітет із стандартизації. Офіційний сайт.

Навчально-методичне видання

Максакова Оксана Сергіївна

Інтелектуальна власність та інноваційна діяльність у сфері технічного регулювання

Навчально-методичні рекомендації до проведення практичних занять

Експертний висновок склала канд. техн. наук, доц. Оксана Бондаренко

Зареєстровано НМВ УДУНТ (№ 82 від 08.12.2025)

В авторській редакції
Комп'ютерна верстка О. С. Максакова

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 1,09. Обл.-вид. арк. 1,11.
Зам. № 135.

Видавець: Український державний університет науки і технологій
вул. Лазаряна, 2, ауд. 2216, м. Дніпро, 49010.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7709 від 14.12.2022

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010